

## Naturhistoria i Linnés hemsocken

Nilsson, S.G. & Rundlöf, U. 1997. *Natur och kultur i Stenbrohults socken*. Naturskyddsföreningen i Kronobergs län. Kan beställas från författarna under adress: Stockanäs, 343 71 Diö. Boken är gratis för ägare av jordbruksfastighet, för övriga kostar den 80 kr.

Ett områdes historia betyder oerhört mycket för hur det ser ut och vilka arter som finns i det. Landskapet befinner sig dessutom hela tiden i förändring, idag främst styrd av människans aktiviteter. Det speglas tydligt i denna beskrivning av Stenbrohults socken, i södra Småland. Boken är till viss del en inventering av de växter och djur som finns där idag men kanske i ännu högre grad en beskrivning av utvecklingen som lett till dagens landskap. De tidigaste källorna utgörs av pollenanalyser. Även Linné, som växte upp i Stenbrohult, bidrar till kunskapen även om han tydligen publicerade väldigt lite om hur det såg ut i hans barndomstrakt. Andra värdefulla källor är t.ex. gamla kartor och skogsinventeringar från 17- och 1800-talet. Trots att Stenbrohults natur ännu är förhållandevis rik är det tydligt vilken dramatisk förändring som skett de senaste hundra åren. Lövs-kogen har huggits ner, slättermarker övergivits och våtmarker dikats, främst till förmån för granplanteringar. Av tidigare systematiska artinventeringar finns främst florainventeringar som Sven

tillsammans med sin bror Ingvar genomförde på 1970-talet. Även på denna korta tid är förändringarna betydande, främst för slätterberoende arter.

Det entomologiska i boken berör vedlevande insekter, främst skalbaggar. Här finns naturligtvis dåligt med historiska uppgifter om arters förekomst (ekoxen undantagen). Däremot finns beskrivningar av hur skogsbeståndet förändrats, främst grundade på olika skriftliga källor. Tyngdpunkten ligger på hur antalet värdefulla gamla lövträd minskat – ett faktum som Sven G Nilsson omskrivit och debatterat livligt under senare år, inte minst här i ET. En beskrivning av läget just nu finns också med i form av en artlista över intressanta vedskalbaggar som hittats i socknen under de senaste tio åren. Några arter har även kommenterats i texten. Tyvärr nämns ett par arter endast med sina, i sen tid konstruerade, svenska namn vilket lätt resulterar i en gissningstävlan om vilken art som avses. Latinska namn måste anges (*om än i parentes*).

För den som är intresserad av ett helhetsperspektiv av hur landskapet i en del av södra Sverige utvecklats kan boken varmt rekommenderas. De större dragen är förmodligen generaliserbara på stora delar av södra Sverige, varför även den som inte är fanatisk linnean eller smålänning får en givande lässtund.

*Mats Jonsell*